СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 98. Джерзи Сити, Н. Дж., субота, 27 квітня 1935. VOL. XLIII. No. 98. Jersey City, N. J., Saturday, April 27, 1935. THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ ІМЕНУЄ РАДУ ДЛЯ РОЗДІЛУ ЗАПОМОГОВОЇ СУМИ

ВАШИНГТОН. —Президент Рузвелт подав до відома, що він іменував спеціяльну раду для розділу на ріжні проєкти суми 4 міліярдів долярів, визначених на запомогові роботи.

Має ця рада називатися „Воркс Алотмент Дивіжен", себто дивізія для розділу праці. Членами ради є найвизначніші урядники ріжних надзвичайних урядових комісій у Вашингтоні. Президент буде мати над радою начальний нагляд. По ньому найбільшу владу в раді має мати Френк Вокер, директор „краєвої надзвичайної ради".

Президент заповідає, що він буде дискутувати допомогу в своїй радіовій промові, котру він виголосить у неділю, 28-го квітня, в 10-тій годині вечором.

НЮЙОРСЬКА ЛЄҐІСЛЯТУРА УХВАЛЮЄ ЗАКОН ПРОТИ БЕЗРОБІТТЯ.

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — Ґовернор Лемен підписав ухвалений стейтовою леґіслятурою закон Бирна й Килґрува, котрий заводить постійну систему забезпечення проти безробіття.

Закон входить у життя з початком 1936-го року. Одначе перші рати оплат з цього закона припадають аж 1-го березня 1936-го року. Для виплати обезпечення на випадок безробіття буде складатися відповідний фонд через стягання відповідних оплат від підприємців. Ця оплата в 1936-тім році буде виносити 1 процент від робітничої заплати, в 1937-мім році 2 проценти, а в 1938-мім та наступних роках 3 проценти.

СТЕЙТ МЕРІЛЕНД ЗАВОДИТЬ ОБЕЗПЕЧЕННЯ НА СТАРІСТЬ.

БОЛТИМОР. — Стейтовий ґовернор підписав ухвалений стейтовою леґіслятурою закон про забезпечення на старі літа.

Закон входить у життя в червні цього року. Уряд має платити людям, що скінчили 65 літ життя, урядову допомогу до 15 долярів на місяць. Право до запомоги мають тільки ті, що жили в стейті щонайменше 7 літ.

МАСОВІ ЗАТРОЄННЯ ТІСТОЧКАМИ.

НЮ ЙОРК. — У повіті Вестчестер затруїлися від вівтірка сметанковими тісточками 683 особи. Крім цього кілька осіб занедужали в дільниці Ню Йорку Бронксі, а кілька в притикаючих до нюйорського стейту повітах стейту Конетикот.

Поліція почала строгі розсліди над причинами затроєння. Догадуються, що отруя вийшла з зіпсутих яєць. З огляду на те, що ці яйця були внесені в стейті Мезуре, опаковані в стейті Небраска та розіслані з Шікаґа, справу віддано федеральному урядови.

Затроєні вже минули небезпеку для свого життя.

ХЕМІЯ ПРИДУМУЄ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ПОЖИВИ.

НЮ ЙОРК. — На зборах Американського Хемічного Товариства обговорювано широко засоби, придумані наукою хемії, для захорони поживи перед зіпсуттям.

Прелеґенти говорили про небезпеку для поживи від копоту, бактерій, соняшного світла, тощо, та показали, як хеміки придумували щораз кращі обгортки для товарів, які не допускали копоту, бактерій, світла, вогкости й так далі.

Один хемік говорив, як хеміки переконалися, що пшениця, яку управляли в одній околиці, мала отрую „сіленій" деколи в такій скількости, що від нього худоба гинула.

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ОСУДЖУЄ ЗАПОМОГОВУ АКЦІЮ УРЯДУ.

ВАШИНГТОН.—Американська Федерація Праці каже в своїм періодичнім місячнім огляді бизнесу, що урядова запомога приносить населенню великі шкоди.

Каже Федерація Праці, що число осіб, які спираються на урядову запомогу, виносить нині 22 міліони, отже більше, як число всіх людей, що працюють у промислах. Ці запомоги, каже рапорт, не вистарчають на прожиток.

СИН ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО ВБИВСТВА БАТЬКА Й МАТЕРИ.

ОСТИН (Тексас). — По 9-годинних допитах поліція добула з 20-літнього Говарда Пірсона признання, що не бандити, але він самий убив свого батька, суддю Вилієма Пірсона, і його жінку, а свою матір.

Він каже, що мотивом до вбивства було бажання пімститися на родичах за те, що вони його кривдили, та бажання дістати асекурацію по батьку.

На приказ прокураторії лікарі стали розсліджувати умовий стан Пірсона. Д-р Вутен, приятель родини Пірсонів, каже, що він хорий на умову недугу.

ЗАГРАЄ ДЗВІН ВОСКРЕСНИЙ І ДЛЯ ВАС!...

І завжди ранком в той Великий День,
Коли розносять добру вістку дзвони,
На обрії займається огень
І блеск паде на степові гони.

І біла, ясна, добротлива Стать
Знад моря лине та й іде степами,
Ступає поруч неї Благодать,
А попереду Ласка йде стежками.

Чуває в хмарах янгол-білокрил
І в подиві стоять стрімкі зеніти, —
І враз розчахнуться вершки могил,
Земля довкола починa греміти.

І перед Постаттю на ясну путь
Виходять тіни лицарів з могили;
Мечі не дзвонять, як на шлях падуть,
Бо ще немає в них живої сили.

„...Великий Спасе! З мертвих Ти [воскрес
І в нас, в могилі, будяться надії...
Коли й на нас упаде блеск чудес
І запалають зорі золотії?"

„...Прийде, прийде той довгожданий [час
І скінчиться вам, праведним, покута,
Заграє дзвін воскресний і для вас,
І впадуть з тих могил смертельні пута.

„Бо й ви терпіли гідно до кінця,
Бо й ви благали помочі в пустині...
Приверну вас до ясного життя,
Ще ваш кивот блистітиме в святині.

„Ще встанете і здіймете мечі
І сонце стане над Дніпра водами,
І в Моє Імя віще підете всі
На прю остання — і Я буду з вами!"

Юра Шкрумеляк.

ДО ЗАМОРСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

Зелені українські ниви забагрює сходяче сонце й ранішнім сяєвом золотить темну синяву неба. Чепурні білі сільські хатки з почорнілою стріхою стоять мов сонні, а бані святинь у ясности блестять. З церковних вікон ллеться світло. Дзвони грають — виграваоть, а трудовий люд, святочно прибраний, збитий в одну масу, щирим радісним голосом голосить

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Це Великдень на українській землі!

Та не всюди він такий святочний. На великому просторі навіть спогади завмирають. А там у Вас, поза безкраїм морем, жадібно вдивляються, чи принаймеше не привидиться їм рідний образ, чи бодай не причується знаний звук.

І коли Ви в тузі й ожиданні снуєте мрії про Рідний Край, тоді звертається до Вас відти голос добре Вам відомої Рідної Школи, немов голос рідної матери — з пригадкою й покликом.

Майбутність українського народу залежна від праці, зусиль і всіх родів жертвенности кожночасного покоління. Ми, сучасники, бажаємо, щоби наші пляни й наміри здійснювалися в будучности. На це треба нам підготовити молодь, щоби вона наші замітки розуміла, щоби вона леліяла ті самі бажання і для їх здійснення працювала.

Тому то український нарід, що глядить вдумливо на пружину національного розвитку, ставить ВИХОВАННЯ МОЛОДІ як одно з найважніших завдань сучасного покоління. Виховання — це справа всенародня й тому цілий нарід має про нього дбати. Керманичем виховної справи встановив нарід ТОВАРИСТВО РІДНУ ШКОЛУ. 25 тисяч молоді у виховних заведеннях Рідної Школи, решта під її впливом. Дрібні й великі противности утруднюють працю, а зростаюча діяльність збільшує видатки. Їх мусить покрити сам український нарід; для власного добра. Якщо того не зробить, всі його змагання й осяги були би загрожені.

Загальне обєднання Українців світу для помочі Рідній Школі скріпить нашого духа і спричинить вдовілля зприводу сповненого національного обовязку.

Довголітній звичай виродився в потребу пригадати Землякам з нагоди Христового Воскресення ту установу, підготовлює воскресення нашого виміряного Ідеалу. При виплеканій жертвенности з нашого боку — нічого не вдіють опанцирені сторожі, нічого не пошкодять печаті; наша Ідея мусить воскреснути!

Львів, у квітні 1935 р.

Головна Управа Рідної Школи:

ІВАН ГАЛУЩИНСЬКИЙ, голова; Д-Р МИРОН КОНОВАЛЕЦЬ секретар.

Р. Купчинський.

ХРИСТОС ВОСКРЕС...

І знову дзвони та пісні
І великодній гомін.
У нас вони безрадісні,
За Збручем — тільки спомин.

Весна. У хмарах темних схід,
У слотах захід кисне.
Невжеж мине знов сотня літ,
Аж усіх сонця блисне?

Спливають наші води з гір
Ненашою рікою.
Не обгородиться простір
Зівялою рукою.

На полі стаяли сніги,
Зійшли в незнане море.
На нивах тут — чужі плуги,
А там — чужі трактори.

Христос воскрес, а був не в сні
(На рані палець Томин!).
У нас хоч дзвони та пісні,
За Збручем тільки спомин.

НІМЕЧЧИНА ЗАГРОЗОЮ ЗАМИРЕННЯ ЕВРОПИ, КАЖЕ МЕК ДОНЕЛД

ЛОНДОН. — Англійський премієр Мек Донелд написав статтю, яку передали часописи, а в якій він виступив проти Німеччини з дуже важкими закидами. Оте обвинувачення поміщено в урядовій ґазеті й воно відповідає переконанням консервативних членів парляменту. Але не має воно за собою згоди цілого міністерського кабінету. Мек Донелд твердить, що він не розуміє німецьких дипломатів, а зокрема того, чому Німеччина виступила з Ліґи Націй. Він твердить, що британська політика змагає до замирення европейських народів, а тимсамим є за кооперацію з Німеччиною. Европейський мир є загрожений поведінкою Німеччини. Але тепер має Німеччина нагоду засвідчити свої мирові інтенції, коли придержуватисьме тих постанов, що їх вирішено в Стрезі.

Ціла та стаття Мек Донелда є властиво звернена до німецького народу. Значиться, що британський премієр заговорив до німецького народу, поминаючи німецький уряд.

ЯКА БУДЕ ВІДПОВІДЬ ГІТЛЕРА?

ЛОНДОН. — Тепер спекулюють, як поступить Гітлер щодо відповіди Мек Донелдови. В першу чергу надіються, що він здержить висилку до Лондону німецьких військових морських знавців, що мали брати участь у конференції щодо збільшення німецької фльоти. А далі надіються короткої, але дуже гострої відповіди, а можливо й цілковитого зігнорування визову Мек Донелда.

ПРЕСА ПІД ДИКТАТУРОЮ НАЦІСТІВ.

БЕРЛІН. — Націсти рішили перебрати всю німецьку пресу виключно під свою контролю. Видавцями газет зможуть бути тільки „Арійці", себто такі, що зможуть виказати своє і своєї жінки арійське походження від 1800 року. Націсти рішили перебрати контролю преси тому, щоб позбавити її від впливів тих, що видають пресу анонімово для своїх спеціяльних інтересів. Націсті не хочуть, щоб видавано ґазети для чистого бизнесу. Кажуть, що преса має служити культурним потребам цілого німецького народу. Оті нові зарядження заповів Макс Аман, президент Державної Пресової Палати. Він теж заповів, що будуть заборонені релігійні часописи. Кажуть, що ту контролю перебирають націсти ще й тому, що циркуляція їхніх ґазет почала сильно падати, бо загал зачав читати більше незалежні видавництва, які теж мають більше платних оголошень від офіційних націвських ґазет. Отже зроблено це також тому, щоб позбутися всякої конкуренції.

НІМЦІ ЛІТАЮТЬ НАД ФРАНЦУСЬКИМИ УКРІПЛЕННЯМИ.

ПАРИЖ. — Заповіджено, що будуть повзяті гострі міри проти тих німецьких літаків, що літають дуже часто над французькими укріпленнями.

ПОЛЬСЬКО-НІМЕЦЬКЕ НАПРУЖЕННЯ.

ВАРШАВА (Польща). — Надходять відомости з місцевостей, положених на пограничу між Німеччиною і Польщею, що на польську сторону переходять ріжні німецькі аґенти, які намовляють населення, щоб заявилося за прилучення їх землі до Німеччини. Були вже випадки, що в польськім селі польські селяни відтягали своїх дітей з польської школи, а посилали до школи меншевої, німецької. Німці теж викуповують усюди в тих околицях землі тих польських селян, що попадають у банкротства.

СТРІЛЯЮТЬ ДО ЛИТОВЦІВ.

БЕРЛІН. — Німецька поліція стрілила на литовсько-німецькій границі до Кароля і Генвіґа Епнікіса, батька і сина, і вбила сина на місці, а батька важко ранила. Поліція твердить, що це були пачкарі.

СОВЕТИ ПІДДАЮТЬСЯ.

Москва.—Совети намагаються всіми силами довести до заключення тісного союза з Францією. Видано спеціяльні інструкції советському амбасадорови в Парижі, щоб зеднав французький уряд новими уступками.

ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ АВСТРІЇ.

РИМ. — Італія найбільше клопочеться тим, щоб Німеччина не загарбала Австрії й не сталася її сусідкою. Тому намагається наклонити якнайбільше держав, щоб гарантували Австрії незалежність. Покищо є вже шість таких держав.

НОВА ВІТАМІНА.

ЛОНДОН. — Винайдено нову вітаміну, "К", яка є дуже добрим середником на лікування анемії.

СУФРАЖИСТКИ ПРИ ПРАЦІ.

ПАРИЖ. — По цілій Франції розпочали суфражистки велику кампанію, щоб добитися для жінок рівноправства при виборах і мати право голосувати й бути вибраними нарівні з чоловіками.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число з пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$ 2.00	One year	$ 2.00
На пів року	$ 1.25	Six months	$ 1.25
В Джерзи Ситі і Загранцею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„СОЮЗ" І ХРИСТОВЕ ВОСКРЕСЕННЯ

Розгортаємо „Свободу" з 27-го квітня 1894 року і вчитуємося в святочну статтю „Христос воскресе", написану тодішнім її редактором, о. Григорієм Грушкою. І читаємо там: „Христос воскресе! Всюди, де жиють Українці, в Україні, в Галичині, в Угорщині й тут в Америці, роздаються ті слова. Нехай же вони стануть гаслом нашого воскресення духового й народнього, нехай же назавжди останиться в душі кожного щирого Українця і нехай будять у нім охоту до щирої й невсипучої праці над собою".

А далі пишеться про те, що з воскресенням Христовим треба і нам воскреснути до нового життя, до нових, живих діл. І треба памятати, що:

„Христос учив нас бути братами. А та наука Христова має не тільки моральну, але й практичну вартість, бо братерство-організація, то така сила, яка все переможе". І ось тому треба кождому Українцеви вступати до „Союза", бо хто вступає до „Союза", цей „придбає собі через те щирих братів, котрі поможуть йому в біді й порадуються його щастям, як щастям рідного брата".

„Хто належить до „Союза", той сповняє Христовий заповіт, бо дбає про братерство, котре нам Христос заповідав, своєю вільною смертю скріпив і своїм воскресенням прославив". Тому треба позбутися байдужности і треба памятати всім тим, що „працюють в американських фабриках, чи важко працюють у майнах, чи працюють, стинаючи американські ліси, чи бідують хоруючи, звалені тяжкою працею", що з воскресенням Христовим треба їм бути розумнішими і думати про те, щоб стати більше освіченими і зорганізованими. І тому саме всім їм треба стати якнайскорше членами „Союза".

До тих бажань зперед 41 років можнаб додати багато нового й модерного. Та зміст останеться завжди один і той самий. Ми знаємо, що наш „Союз" повстав і розвивався в дуже важких обставинах. Але поборов усі ті важкі перешкоди тільки тому, що мав завзятих сторонників, людей, що з глибокою вірою і посвятою працювали для „Союза", що вірили в його будучність, у його велике післанництво й у його історичне значіння для української іміґрації в Америці й для рідного краю. Ось тому ще й у день Христового воскресення священик, тодішній редактор „Свободи", пишучи вступну статтю про Христове воскресення, злучив це воскресення з воскресенням українського народу, української іміґрації й українського робітника в Америці, а все це в злуці з „Союзом" і з тою великою ідеєю, яку ця орґанізація пропаґує.

Пригадаймо собі цього року отих благородних Союзових піонірів і спитаймо себе: чи ми теж так працюємо для „Союза" і його ідеї?

Д-р Остап Грицай.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

ВЕЛИКОДНІ дзвони, пісні Воскресення, солодкі гомони Батьківщини рідної, **України найдорожчої** — ви знову раз проноситеся прадідними просторами! Та ген і в далечі далекі й понад океани безмірні, і душу подихом животворним до нового життя пробуджуєте.

Христос воскрес!

Великдень празнуєм!

Великий день Христового подвигу й весняної обнови. Великодень невміручого триюмфу. Бо триюмф життя над темрявою і радости над горем, нехай воно і прескорбне горе, прострадане божеським Спанителем у самоті саду Ґетсемане, — цеж найглибше з усього, що може відчувати людська душа, і що всилі видвигнути її понад усі прірви туземного існування. Воскрес, воскрес! Воскрес воскресенням стихії, що дужча, ніж усі могили і всі гроби, всі Пилати і всі Цезари, ввесь Рим та всі імперії...

Воскрес із мертвих і смерть переміг.

Отак уже віками цілими, від століть до століть й від епох до епох раює християнський мир прегарним Святом Христового Воскресення, зберігаючи й обожаючи в ньому величавий символ **непереможности життя.** І поки світ світом і людина людиною, то вона й без огляду на чисто релігійні свята життєвої обнови буде плекати в собі культ непереможного життя як найбільше їй питоменний і найбільше творчий, і буде вона жагуче боротися з усім, що є темрявою могил і смертю. Бо і справді — щож дорожче і щож краще над життя, той короткий мов сон момент нашого існування тут на землі, а проте такий нестертий і трівкий своїми слідами, якщо ми вміли вложити в нього ввесь зміст і всю глибінь нашого цiложиттєвого труду? Але жити — це значить усе наново здобувати змогу життя. І все наново вміти викресати з нього вогонь творчої спромоги й сили, і все наново спасати його від смерти. Вонаж — смерть — є скрізь, усюди вона зачаюється на нас. Вона є за кожен раз у нашій перевтомі і в нашому знесиллю, в наших хибах і в наших пороках, у наших зневірах і в наших розпуках, скрізь тут чатує смерть на нас, нашіптуючи нам свої солодкотрійливі шепоти про вічний спокій у заглухлих затишах могил.

О, вона всежадлива й ненаситна, та смерть, яку провісники Господа перемагали незломністю свойого визвольного страждання!

Особливож нині, в часі такого важливого перелому епох, якого після Христа ще не знала людська історія, смерть спокушає нас, боєвиків страшної теперішньої боротьби за існування, за обновлення життя і за уладу нового майбутнього, всіми зманами свойого вічного упокоєння. Вона захитала до найглибших глибин основами життя, вигубивши у світовій війні міліони людей і міліярди їх культурного дорібку. Вона розкрила після війни перед людьми всі пекла і всі ади життєвої скрути. І вона кинула немічних, безборонних і слабодушних у нетри найпогубнішої зневіри. Отак хотілосяб сказати, що самогубство це нині одна з форм нашого існування таксамо, як і кримінальна злочинність і брутальна насила в боротьбі за життя. І хотілосяб сказати ще й те, що ніколи ще цинізм злочину — і то не тільки в поодиноких осібняків, але й у громадянськім, а навіть і в державнім життю — не важивсь маніфестуватися так наявно й безсоромно, як саме тепер. Цинізм злочину тих, що без вагання видвигають хоч би й піраміди з людських трупів, якщо їм того потрібно до цілковитоб-перемоги в боротьбі з противником.

Як сказано:

Вбивчі труднощі життя нашого часу велять нам сьогодні змагатися зі смертю трохи не на кожнім кроці і трохи не в кожній ділянці людського існування. Та проте і наперекір усяким грозам — яка сила творчої стихії в усьому світі! Якеж нове своїми обрисами майбутнє ліпить собі життя з крови і з кісток жертв теперішности, з бурунів кипучого хаосу, зі змагань і зі страждання, з ворожнеч та з союзів нашої епохи! І отак ось нам, не дивлячись і на семикратні вали смерти довкола нас і скрізь, треба видержувати в рядах життя на всіх фронтах сучасних змагань, щоб — нехай і в боротьбі з усім світом! — добути собі місця в новому майбутньому. І мусимо шукати змоги життя, а не смерти; воскресення, а не могили, і повні віри в чуда життєвої стихії співати назустріч грядучому визволенню:

Христос воскрес!

Так:

Повні віри в чуда життєвої стихії.

Адже може ніякому іншому з культурних народів не каже з цього погляду рідна історія стільки, що саме нам — Українцям. Бо історія України, це, починаючи від прогомонілих віків преславної княжої доби аж ген до наших днів — майже одна-одинока боротьба зі смертю за змогу існування і змогу творчого життя. Це розгар майже невпинного боєвого поготівля во благо оборони просторів Рідного Краю від смертельних, страшливо жорстоких ворогів України, і невгасальний жар життєтворчого горіння. Смерть і воскресення, омертвління і пробуда, руїна й величава життєтворчість — це в безконечнім чергуванню найзнаменніші обличчя історії нашої української землі й українського народу, які дивляться на нас з кожної її сторінки та повчають нас усе наново про життєву непереможність української людини і в найскрутніших обставинах життя. І в тому вся краса й велич історії України, яка здавніх давен очаровувала своїх і чужих. — „Україна...! — зітхає раз наш відомий письменник **Данило Мордовець.** — Завжди, по всі часи свойого історичного існування, ця країна виринала з могильної темряви віків, овіяна чаром поезії і скрашена золотистим сяйвом невміручої краси... Щось невимовно гарне й чарівне, можливе тільки в казках і леґендах, снується крізь історію цієї безталанної країни. Яскравість історичних красок, як ніде в іншій історії, так і захоплює очі, коли перенестися думкою в минуле України: перші герої народнього епосу, безсмертні багатирі, потім Запорожці, гетьмани, козаки, гайдамаки й чумаки — все те овіяне чаром невимовної краси, поезії і принади..." (з роману **„Гетьман Мазепа").** І подібно захоплюється історією України знаменитий німецький поет і перший перекладач українських пісень, **Фрідріх Боденштедт,** який у передмові до свойого твору **„Поетична Україна",** каже: „Мало в кого є таке поетичне минуле, як в Українців. Відокремлення лицарських Запорожців і організація українських козаків; їх вожди від Остапа Дашкевича до Хмельницького; далі Виговський, Дорошенко, Тетеря, рознузданий Брюховецький зі своєю черню; Мазепа, славний на ввесь світ гетьман, якого життя є таксамо загадочне, як і його кохання з донькою Кочубея; вченість київського духовенства, що виявило стільки добродійного впливу на Московщину; лицарськість української аристократії, буйність народу — оце тільки по імени названі елементи поетичности й принади української історії". А от вам знову слова вченого **Бенедикта Шерера** про Україну, що в однім творі, писанім французькою мовою, а виданім у Парижі 1788 р., писав між іншим: „...Українські козаки були спокійним народом, але коли вони завважили, що їх хочуть винищити, вхопили за шаблі. Та, обороняючи так власну свободу, хібаж не боронили вони всього цивілізованого світу перед Татарами й перед варварством Сходу взагалі?" І тимто й не диво воно, що Україна являлася культурній Европі здавна країною, якій призначена велика роля в майбутньому народів, як то вже висловив великий німецький письменник, учитель Ґетого, **Й. Ґ. Гердер,** що в р. 1769 написав: „...Україна стане колись новою Грецією: прегарне підсоння цієї країни, погідна вдача народу, його музикальний талант, плодовита земля — все те колись прокинеться, і з тільки малих племен повстане велика, культурна нація, якої межі простягнуться до Чорного моря, а відтіля ген, у далекий світ" **(„Подорожний записник").**

Словом:

Краса і велич історії України та вага її майбутнього захоплювали здавніх давен найвизначніші уми Европи, причім одначе ми мусимо тямити все, що найглибшим джерелом того чару України в очах чужинців це завжди й передовсім — готовість її народу зі зброєю в руці боронити рідну землю перед ворогами і збройно добувати їй права на власне життя. Як писав наш пок. **Вячеслав Будзиновський** у своїй цінній книжці **„Ішли діди на муки"** (1925 року): „...Під кождою пядю української землі — спочиває безіменний герой... І не один... Вся українська земля від сходу до заходу, від північного краю по Чорне море, то одна велика могила названих і безіменних Героїв України... Шануй ту святу землю, Українче!" Тобто: поминаймо великим спомином тих, що моменти смерти в народі перемагали Голгофтами геройських мук і геройською смертю, і могилами простелювали нам світлі шляхи до національного воскресення. І тричі ободрені тим спомином, ми не лякаймося ні гроз всепогублюючої смерти, що їх готує нам нині червоний диктатор Москви, ні страхіть смерти, твореним нам у руїну ватажками Польщі, ні страхіть гонєння наших братів у Чехословаччині, а валім з усіх сил нагробні камені, запечатувані над нами лютими руками ворогів. Хай на сторінках нашої останньої історії зясніє знову раз пресвітлим сяєвом обличчя воскреслого народу, ще раз і навіки. Вірмо в непереможність узброєних рук, Гримаючих об нагробні камені, вірмо в непереможність життєвих сил народу, і вірмо, що життя сильніше, ніж смерть.

Христос воскрес!

І Україна з гробів неволі воскресне!

Мусій Степанчук.

ХРИСТОС ВОСКРЕС...

Христос воскрес, смерть побідив,
Демонів трон Він принизив.
Нема рабів, нема катів,
Є рівність всіх Божих синів.

Христос воскрес! Ликують всі!
Вже тисяч літ гремлять пісні.
Славлять Христа раби й кати,
А всюди глум, хула й гріхи.

Христос воскрес! У нас тюрма...
У нас Великодня нема!
У нас з терня вінець сплели,
Христа наново розпняли.

У нас пекельний смерти жах,
Не чути дзвонів по церквах,
Нема свяченого цих свят...
Гуляє в нас безбожний кат.

З косою голод у нас йде
Й мерців покоси скрізь кладе.

Нема шляху, нема ровів,
Деб труп в нас людський не чорнів.

В нас замісць дзвонів й гаївок,
Лиш смертні стони діточок,
А вітер свище і реве,
До Бога скарги зойк несе.

***

Христос воскрес! За що? За що
Лютує в нас неправда й зло?
За що цей смертний присуд нам?
Коли кінець прийде катам?

Невинно Ти, Христе, страждав,
За гріхи світа смерть приняв.
Ми віруєм, що Ти й за нас
Приняв смерть хрестну і воскрес.

Ох, дайже віри більше нам,
Щоб ми не вмерли під хрестом!
Дай сили нам й наш хрест знести
І в третій день воскреснути!

М. Ч. М.

СВЯЧЕНЕ НА ЧУЖИНІ

БУЛО то ще в тих часах, як будували південну залізницю з Відня до Тріесту, в далекій Каринтії. В містечку серед сніжних Альп між інжинірами, що будували шлях, були й дві українські родини, два молоді подружа. Молоді жінки дуже слабо говорили по німецьки і тужили за Галичиною.

Надходив Великдень. Пригадалося обом жінкам свячене в Галичині, замаячіли рябі одяги жінок під церквою, розложені плахти під церквою на мураві, а на них паски, ковбаси, яйця, сир, весняне сонце, старенький священик, потім стіл, заставлений свяченим, гаївки, дзвони...

Цього року так далеко серед чужих.

— Ах, то нічого, мусимо й ми цього року мати все, як бувало, мусимо справити нашим чоловікам несподіванку.

— Дуже гарно!

Купили шинки, ковбаси, спекли паски, баби, з недалекого ліску принесли барвінку, ніхто його не продавав у місті, накрасили крашанок. Усе було, як повинно бути, та вкінці виринув один клопіт. Ніяк не могли довідатися, як би то те все посвятити. Якої Німки не спиталися, вона лише вибалушила очі.

— Святити, що то значить святити? Ні, в нас нема такого звичаю. Ми на Великдень ідемо до церкви, варимо ліпший обід, ніж звичайно, а якесь свячене? Ми нічого про таке не чували й не бачили щось такого.

Зажурились обі Українки.

— Щож зробимо?

— Свячене — непосвячене... Ні мусимо якось це зробити, щоби було все, як у нас.

— Попросимо Антона.

Антін то був сторож дому, в якому обі жили.

— Пояснимо йому докладно, на розум, що й як, зложимо все до коша тай пішлемо до монастиря, хай попросить, щоб посвятили. Чейже там зрозуміють, чого ми просимо?

— Певно.

Вистелили два коші білою скатертю, уложили в них шинки, ковбаси, баби, паски, тісточка, сир, яйця, все те, що мало прикрашувати вимріяний великодний стіл, чим мали справити чоловікам несподіванку.

Прикликали Антона. Він слухав, старався зрозуміти, що йому молоді чужинки намагалися вияснити своєю ломаною німеччиною.

Він зрозумів усе так, що має все те занести до монастиря, віддати там це від пань інжинірових і попросити якогось свячення. Це останнє не дуже зрозумів і пояснив собі, що пані просять благословення.

— — — — — —

Прийшов Антін до монастирських дверей та шарпнув за залізну ручку від дзвінка.

Почувся стукіт деревляних ходаків. Хтось виглянув крізь віконечко в дверях, вкінці двері відхилилися поволи і на порозі показався чернець.

Антін зняв папку та поздоровив.

— А чого хочете, добрий чоловіче? — спитав чернець Лаврентій поглядаючи на накриті коші.

— Наші обі пані інжинірові з Галичини прислали ті два коші та просять благословенства, чи як це в них зветься: посвячення.

— Посвячення?

— Так, пані казали віддати та просити посвячення...

— Гм, гм... посвячення. Певно благословення...

— А так, так...

Чернець відкрив білу скатерть. Лице розяснилося йому, як побачив усі ті ласощі. Попросив Антона, щоб сів собі на камяній лавці перед дверми, а сам забрав оба коші, замкнув двері та відійшов до монастиря.

У монастирі саме молилися перед обідом, на столі парувала лісна зупа та червонілося вино в цинових чашах, як увійшов чернець Лаврентій з двома кошами.

Переповів, що йому сказав Антін. Ігумен вислухав пильно, заглянув у коші, всміхнувся та призадумався хвилинку.

— Посвячення...? Благословення? Добрі душі. Занести це до кухні. Хай там виложать і коші віддати. А тому чоловікови переказати, що я казав щиро подякувати, благословляю обі пані, а завтра підчас богослуження помолюся на інтенцію їх добрих душ.

І звернувся ще до черців та сказав:

— Бачу, що не вигасло ще в людських серцях милосердя. Слава Богу!

— — — — —

Антін вернувся!

Обі вибігли йому назустріч.

— Щож там?

— Посвятив?

— Так. Ігумен пересилає благословення та щиро дякує. І сказав, що...

— Боже!

Обі жінки скрикнули рівночасно, як побачили порожні коші.

—Зідять наше свячене!

— Ах, Антоне, що ви нам накоїли! Що ви заподіяли нам!

Стільки праці, стільки грошей, коли в додатку за них так тяжко, все пропало, а вониж хотіли чоловікам справити таку несподіванку.

— Такі гарні шинки, та...

— Ах!

Антін вийшов скоро, не міг дивитися на їх сльози. Дивні ті чужинки, приніс їм благословення, як хотіли, а тепер плачуть. Бог їх знає, що то за люди...

— — — — —

Як оба інжиніри вернулися після праці до дому, застали жінок усе ще заплаканих. Вкінці розповіли що і як. Сміялися оба. Потім зодяглися та з Антоном пішли до монастиря. Помилка вияснилася. Ігумен посвятив, та передтим іще всміявся щиро, бо уявляв собі смуток обох жінок, як побачили порожні коші та радість, як дістануть усе назад.

Втратив лише трохи віри в добре серце та милосердя людей. А чернець у кухні зітхав тяженько, як складав назад до кошів усі ласощі.

Зате як раділи обі чужинки, коли побачили, що втрачене свячене примандрувало назад до них і могли уладити собі на чужині справжні свята...

Ой поїду я аж до Люблина
По холодочку в лісі,
По студеній росі.
Дівки любити, тещі шукати
По холодочку...
Дівки полюбив і тещу знайшов!
По холодочку....

Качата, гусята, всю гору вкрили,
В попову саджавку пити ходили.
Маруню, ягідко, займи качата!
Поцілуй милого в чорні очата!

ПРОТОКОЛ

З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, ЩО ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ 18 ДО 22 ЛЮТОГО 1935 РОКУ В ДОМІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА ПІД Ч. 81-83 ҐРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

—o—

(6)

ДРУГИЙ ДЕНЬ РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ.

Гол. предсідник М. Мурашко відкрив збори в 9 год. рано та предложив на порядок дня наступну точку програми річного засідання, а саме дискусію над звітами. Беручи під увагу, що дискусія над звітом гол. предсідника була на першій точці, гол. предсідник передає ведення зборів заступниці гол. предсідника, п. М. Розоміло.

До дискусії над звітом гол. предсідника зголосились отсі головні урядники: А. Шаршонь, Д. Капітула, Г. Євусяк, Н. Бусько, І. Гузар і С. Слободян.

Радний А. Шаршонь: Вислухавши звіту гол. предсідника про ту працю, яку екзекутива У. Н. Союза мала до виконання на протязі минулого року, я хочу тільки сказати та з вдоволенням ствердити, що ті обовязки, які спочивають на членах екзекутиви, були як слід виконані.

Контрольор Д. Капітула запитує, чи У. Н. Союз мусів би анґажувати ще якихсь робітників до праці, якщо прийдеться перебрати на власність організації ті реальности, якими тепер заряджує У. Н. Союз спільно з власниками тих реальностей.

Предсідник відповідає: Адмініструючи тими реальностями, які організація досі перебрала на власність, знаю з власного досвіду, скільки часу і труду треба вложити в таку працю. З тим складом персоналу, який ми маємо до розпорядимости, то вже й тепер є досить важко ту працю виконувати. В адмініструванні реальностями ми маємо тепер до помочі тільки одного робітника, і з цього помічника ми є вповні вдоволені, бо він не тільки збирає чинш, але робить також усякі направки, доглядає реальностей, дбає про те, щоб вони були винаймлені, і т. п. І хоч роботи тепер уже досить, то одначе я вважаю, що коли навіть прийдеться перебрати більше реальностей, то нам треба буде й набудуче обходитися з тими силами, якими ми тепер розпоряджаємо. Бо мусимо дбати про те, щоб по можности заощадити якнайбільше гроша для організації.

Фін. секретар-касієр, доповнюючи вище згадані слова предсідника, заявляє, що екзекутива У. Н. Союза має повну контролю над усіми перебраними реальностями, а також над тими, якими вона заряджує спільно з власниками реальностей. Такий нагляд вимагає великого вкладу праці. Треба вести окреме діловодство щодо кожної реальности і кожного приходу та розходу з дотичної реальности. Та, не вважаючи на те, нам самим треба буде давати собі раду, навіть і в такім випадку, коли та праця ще збільшилась би через перебрання нових реальностей.

Контрольор Д. Капітула завважує, що У. Н. Союз має морґедж на однім з народніх домів у Филядельфії, який тепер є власністю організації, і цей морґедж не тільки що не приносить ніяких зисків, але доходи з нього навіть не вистарчають на покриття податків. Тому було би вказаним, щоб екзекутива старалася продати цей дім.

На те предсідник заявляє, що екзекутива є також такої думки, що найкраще було би позбутися цього дому, та річ у тім, що під теперішню пору нема кому його продати.

Радний Г. Євусяк завважує, що предсідник подав у своєму звіті тільки загальні приходи і розходи з усіх реальностей і бондів, а потрібним є, щоб набудуче з такого звіту ми могли дістати такі інформації: 1. Який відсоток принесли наші інвестиції в тих реальностях, що їх Союз перебрав на власність. 2. Який відсоток принесли інвестиції в тих реальностях, що ними У. Н. Союз заряджує спільно з власниками реальностей. 3. Який відсоток принесли інвестиції в тих реальностях, яких Союз не є власником, а на яких він має свої морґеджі. 4. Який відсоток принесли інвестиції в бондах. 5. Загальний відсоток від усіх інвестицій. Досі нам подавано тільки загальні відсотки від усіх інвестицій, а я вважаю, що колиб кожна позиція була подавана окремо, то тоді ми малиб кращий і докладніший перегляд інвестицій організації, а зокрема перегляд щодо того, які зиски кожна інвестиція принесла. Відповідно до цього ми моглиб краще плянувати, як набудуче поступати з нашими інвестиціями.

Предсідник: Я у своюму звіті подав загальні приходи і розходи на реальностях, перебраних Союзом, а окремо на реальностях, контрольованих організацією. Таксамо зазначив я окремо, який був чистий прихід з тих реальностей. А контрольна комісія виготовила свій звіт, у якому вона подала свої обчислення щодо всіх приходів і розходів з усіх реальностей. Коли мова про ті реальности, які У. Н. Союз має вже в посіданні, або заряджує повний рік, то в тім випадку можна докладно обчислити, які відсотки принесла інвестиція в дотичних реальностях. Та коли знову возьмемо під увагу, що деякі реальности ми щойно перебрали, або заряджували ними тільки кілька місяців, то тут уже труднійше подати докладні обчислення щодо евентуальних цілорічних зисків з таких реальностей. Тут таксамо не можна потягнути різкої лінії щодо самого розділу тих евентуальних зисків. Далі треба мати на увазі, що при перебранню якоїсь реальности на початках є великі розходи, а звичайно малі приходи. Щойно по впорядкуванню дотичної реальности таке відношення міняється: розходи меншають, а приходи більшають. Тому власне ми вважали за відповідне, що, подаючи відсотки від усіх інвестицій загально, ми тим дамо властивий і вірний стан тих зисків, які організація осягнула на своїх інвестиціях на протязі 1934 року. А загальний зиск від усіх інвестицій у реальностях, морґеджах, бондах і позичках виносив 4.02%.

У тій самій справі забирає слово також радний І. Гузар та поділяє думку радного Г. Євусяка щодо цього, що для кращого перегляду було би вказаним зазначити в звіті, який відсоток принесла кожна івестиція зокрема на протязі цілого року.

Радний Н. Бусько запитує, чи можливим є знизити відсотки від тих позичок, які У. Н. Союз видає членам на їх грамоти, а таксамо хоче знати, як стоїть справа з тими морґеджами, які Союз свого часу уділив на кілька реальностей у Клівленді.

Предсідник заявляє, що про справу знижки відсотків від позичок членів будемо говорити та рішати у відповідному часі, а саме при точці ухвал та внесків.

Щодо морґеджів у Клівленді, то У. Н. Союз не перебирав на власність ані одного морґеджу з тих, що там були уділені. Свого часу У. Н. Союз уділив 13 морґеджів на реальности в Клівленді. З тих морґеджів 10 уже є сплачені, а 3 ще остались. Одначе власники й тих трох реальностей вже внесли просьби до Говм Овнерс Лон Корпорейшен про позички, отже в короткому часі організація отримає бонди тої корпорації в заміну за ті три морґеджі.

Радний С. Слободян запитує, чи правдою є, що один член з від. 62 писав у справі морґеджу, а предсідник нібито відповів, що У. Н. Союз не уділює морґеджів членам. Знає він також про те, що секретар від. 339 хотів сплатити банковий морґедж, а натомісць затягнути морґедж в У. Н. Союзі, одначе отримав відповідь, що організація не видає морґеджів на місто Філядельфію.

Предсідник: Я ніколи не писав такого листа, що, мовляв, У. Н. Союз не дає членам морґеджів. Одначе я писав, що на Філядельфію не даємо морґеджів. В такій моїй відповіди я опирався на ухвалу головного уряду У. Н. Союза, яка постановляє, щоб не уділювати морґеджів на реальности в дальших місцевостях, де екзекутива не моглаб мати безпосередньої контролі над такими реальностями. Коли прийде час на ухвали і рінне засідання змінить дотеперішню постанову щодо цеї справи, то тоді екзекутива поступатиме згідно з дотичним рішенням.

Радний Т. Шпікула запитує, чи екзекутива У. Н. Союза була управнена уділювати дивіденди.

Предсідник: 18-та конвенція У. Н. Союза дала директиву екзекутиві, уповажнюючи її підприняти відповідні кроки в тій справі, якщо тільки буде якась можливість уділення дивіденд.

Рек. секретар відчитує лист від актуарія У. Н. Союза в тій самій справі. Власне актуарій подає в тому листі, на якій підставі, котрим членам, у яких клясах обезпечення та в яких роках членства та дивіденда може бути уділена.

Контрольор Д. Капітула зазначує, що згідно з параграфом 121 статута У. Н. Союза члени екзекутиви У. Н. Союза мають таку власть, як директори корпорацій стейту Ню Джерзи, і як такі, є тимсамим управнені ухвалювати дивіденди.

На тім покінчено дискусію над звітом гол. предсідника М. Мурашка і на внесок радного С. Слободяна, поперти радним Г. Євусяком і І. Лисаком, принято звіт так, як він був зложений, та уділено головному предсідникови вотум довіря одноголосно.

Тоді гол. предсідник перебрав провід зборів та зазначує, що наступною точкою нарад є дискусія над звітом заступника гол. предсідника, інж. В. Малевича.

Предсідник контрольної комісії, О. Е. Малицький, ставить внесення, а попирає його радна О. Придун, щоби приняти звіт заступника гол. предсідника, В. Малевича, а заразом і звіт заступниці гол. предсідника, М. Розоміло, без дискусії та уділити їм вотум довіря. Це внесення перейшло одноголосно.

З черги наступила дискусія над звітом гол. рек. секретаря, Д. Галичина. В дискусії над цим звітом забирають слово отсі головні урядники: Н. Бусько, Г. Євусяк, С. Слободян, Т. Шпікула, О. Придун і І. Лисак.

Радний Н. Бусько запитує, чому члени в клясі Т не дістали дивіденд. Питає також, чи члени, які ще досі є в старім роді обезпечення, зможуть тепер перейти до нового роду обезпечення.

Щодо уділення дивіденд, заявляє рек. секретар, то цього року признано дивіденду тільки тим членам, які відразу вступили до тих нових родів обезпечення, що були приняті 16-тою конвенцією У. Н. Союза в Рачестер, Н. Й. Про це вже було окреме повідомлення в часописі. Коли мова про членів, які перейшли зі старого до нового роду обезпечення і є тепер обезпечені в клясі Т, то тим членам покищо дивіденди не признано. Та це не означає, що ті члени взагалі не малиб дістати дивіденди. Вони її дістануть у відповідному часі. Від яких же обставин залежить уділювання дивіденд? Перш за все, це залежить від того, які відсотки приносять інвестиції організації на протязі якогось року, далі від смертности членів в дотичній клясі обезпечення, а вкінці також

від того, як довго якийсь член вже є обезпечений. Коли йде про відсотки від інвестицій, то в тім випадку ми не можемо робити ніякої ріжниці між членами нового роду обезпечення цеї чи іншої кляси. Бо відсотки від інвестицій є однаково розділені між тими всіми членами. Та заходить уже ріжниця, коли возьмемо під увагу смертність членів у поодиноких клясах обезпечення. На протязі останніх років смертність членів, які є обезпечені в клясах Е, Р, О, тобто саме в тих клясах, які є управнені до дивиденди, була значно нижча, ніж, наприклад, смертність тих членів, які є обезпечені в клясі Т. Відомим є також, що звичайно перед трома роками членства ніяка асекураційна компанія не уділює дивіденд. І власне це нам треба мати на увазі, бо тоді зрозуміємо ще й другу ріжницю, яка є між членами кляс Е, Р, О і членами кляси Т. Тут не йде про ріжницю щодо самих кляс обезпечення. Ріжниця є в тім, що в клясі Т нема ще ані одного члена, який був би обезпечений принаймні три роки, а знову в клясах Е, Р, О є члени навіть з 1926 року. Отже дивіденду признано членам, обезпеченим у 1926, 1927, 1928 і 1929 році. Бо хоч неоднн з тих членів, що перейшов зі старого до нового роду обезпечення, був перед виміною своєї грамоти вже довгі літа в організації, то одначе старий рід обезпечення, крім посмертного, ніяких привілеїв не передбачав. Такий привілей, як дивіденда, передбачає тільки новий рід обезпечення, а в тім новім роді обезпечення дотичний член вважається членом від того часу, як він до того роду вступив та почав у ньому платити свої вкладки. Оті всі факти нам треба мати на увазі, коли говоримо про дивіденду. Тому власне я на початку заявив, що члени кляси Т отримають дивіденду у відповідному часі.

В справі дивіденд забирає слово також фін. секретар-касієр Р. Слободян та заявляє, що справу дивіденди для членів в клясі Т головний екзекутивний комітет обговорював уже з актуарієм У. Н. Союза. На спільних наших нарадах актуарій доказував, що хоч кляси Е, Р, О і кляса Т є новими родами обезпечення, то заходить тут поважна ріжниця щодо теперішньої смертности, як і щодо сподіваної смертности в цих поодиноких клясах. Бо до кляс Е, Р, О ми принимали членів, які перейшли лікарські оглядини, а до кляси Т ми тільки переписали членів зі старого роду обезпечення, очевидно без лікарських оглядин. Між тими членами є каліки й невилікувально хорі. Є таксамо процентово багато членів у старшому віці. З тими власне фактами нам треба числитися, коли мова про дивіденду.

Щодо запиту радного Н. Буська в справі дальшої виміни грамот, то рек. секретар зазначує, що в свойому звіті він уже висказав думку в тій справі, а саме, що є вказаним і бажаним продовжити реченець переходу членів зі старого до нового роду обезпечення до 30 червня 1935 року. Тепер потрібно тільки відповідної ухвали головного уряду в тій справі.

В справі дивіденд забирають іще слово радні Г. Євусяк, І. Гузар, І. Лисак і О. Придун та висказують побажання щодо цього, щоб члени, які є обезпечені в клясі Т, могли якнайскорше ту дивіденду отримати.

На те рек. секретар заявляє, що, кермуючись вище згаданими фактами, бажанням головного екзекутивного комітету є також здійснити цей плян якнайскорше.

Радний Т. Шпікула запитує, чому головна канцелярія дала відповідь щойно в січні на лист, який був висланий з Шікаго 17 грудня в справі створення молодечого відділу.

Рек. секретар: У тій справі я вже відписував головному радному два рази і два рази ствердив, що головна канцелярія не отримала в грудні ніякого листа від молоди з Шікаго. Перше повідомлення в справі організування нового відділу прийшло до головної канцелярії в січні і на те повідомлення вислано відповідь негайно, це є того самого дня, в якім лист прийшов. При тій нагоді зазначу, що я взагалі не знаю про такий випадок, щоб якийсь лист, висланий до головної канцелярії, оставався тут неполагодженим два або три тижні. Тимбільше, коли йде про таку справу, як організування нового відділу. На такий лист я завжди відповідаю негайно. І взагалі на всі листи, навіть і менше важні, я стараюсь давати відповідь якнайскорше.

Радний С. Слободян ставить такі запити: Чому при кінці 1934 року головна канцелярія не вислала на час нових грамот. Хто має оплачувати висилку грамот до головної канцелярії. Чому в першому році членства в новім роді обезпечення фонд адміністраційний є вищий ніж посмертний.

Рек. секретар: Головна канцелярія висилає грамоти завжди на час. Коли мова про грамоти нових членів, то ті грамоти не повинні бути висилані з головної канцелярії скорше як 30 днів від дня виставлення грамоти. Бо, як відомо, згідно зі статутом новий член перед 30 днями від дня принняття його в члени не має ніяких прав в організації. Щойно по 30 днях набуває він частинні права до своєї грамоти. Отже коли такий член не дістане своєї грамоти до 30 днів від дня його приняття в члени, то тут не можна сказати, що головна канцелярія не вислала на час дотичної грамоти.

Колиж мова про грамоти тих членів, які переходять зі старого до нового роду обезпечення, то ті грамоти висилається також на час. Виняток був тільки в грудні 1934 року. Велике число членів, замісць вимінювати свої грамоти на протязі року, чекали до останнього місяця в році, а властиво до останніх днів у році. Між 25 і 31 груднем прислано ще до виміни коло 1,000 грамот. Беручи правильно, головна канцелярія повинна була оставити виміну тих грамот на січень 1935 року. Але що ми хотіли змінити ті всі грамоти ще з кінцем грудня, то тимсамим цеї роботи не можна було викінчити так, як це робиться кожного місяця на протязі цілого року. Коли додати до цього, що з кінцем року є ще інша додаткова робота, як річні замкнення, звіти до стейтів і т. п., то тоді зрозуміємо, чому грамоти з грудня не могли бути вислані так скоро, як це їх посилається в кожнім іншім місяці.

Щодо оплати за висилку грамот до виміни, то та справа мається так, як з висилкою кожного іншого документу до головної канцелярії. Бо відділи висилають грамоти до головної канцелярії не тільки тоді, коли ті грамоти треба змінити зі старого до нового роду обезпечення. При зміні назвища, при зміні спадкоємців, при уділюванню позичок відділи посилають також грамоти до головної канцелярії. У всіх тих випадках відділи оплачують висилку грамот. Тимсамим не можна тут робити ріжниці в тому, чи грамота є висилана до головної канцелярії для цеї чи іншої цілі.

В справі запиту щодо поділу фондів рек. секретар зазначує, що поділ фондів є обнятий параграфами 154 б, і 182 б. статута У. Н. Союза. Поділ фондів у першому році членства в У. Н. Союзі є подібний до поділу, який мають і інші асекураційні підприємства, котрих вкладки є обчислені на підставі американської досвідної табелі смертности. В першому році членства з адміністраційного фонду виплачується нагороди за приєднування нових членів, нагороди секретарів, належитости за лікарські оглядини, а тимсамим цей фонд мусить бути в першому році вищий ніж фонд посмертний. Та вже зараз по році членства розділ фондів на всі наступні роки мається якраз навпаки. Фонд посмертний стає значно вищим ніж фонд адміністраційний.

Радна О. Придун завважує, що в її місцевости вештаються агенти якоїсь інтернаціональної комуністичної організації та перемовляють членів У. Н. Союза вступати в члени їх організації. Агітують вони, що У. Н. Союз має зависокі вкладки, а їх організація може дати членам тесаме обезпечення за половину цеї оплати, яка є в Союзі. Тому радна О. Придун запитує, чому екзекутива У. Н. Союза не протиділає цій шкідливій агітації.

Рек. секретар: Беручи під увагу, що У. Н. Союз має свідоме членство, то тимсамим трудно повірити, або навіть припустити, щоб у теперішніх часах якийсь свідомий і здорово думаючий член дав себе зловити на „дешеві кличі" комуністичних агітаторів. А коли знайдеться така людина, яку досвід і життя в Америці досі нічого не навчили, то на це нема ради. В Америці є ріжні організації, які видають грамоти всякого роду обезпечення. Відповідно до роду обезпечення та привілеїв, які дотичне обезпечення дає, є обчислені вкладки. Нашим членам треба завжди звертати на те пильну увагу, а зокрема не забувати, що обезпечення це такий рід інвестиції, яка, щоби бути певною, вимагає запоруки не на рік або два, але на десятки, а то й сотки років.

На тім місці вичерпано дискусію над звітом гол. рекордового секретаря Д. Галичина і на внесення радного І. Ваверчака, поперте радними А. Шаршонем і О. Придун, принято звіт так, як був зложений, та одноголосно уділено рек. секретареви вотум довіря.

Опісля наступила дискусія над звітом гол. фін. секретаря-касієра, Р. Слободяна. До дискусії зголосились отсі головні урядники: С. Слободян, І. Гузар, Н. Бусько, Д. Капітула, І. Ваверчак і Г. Євусяк.

Радний С. Слободян завважує, що чув подекуди нарікання, що головна канцелярія не висилає на час місячних звітів і рахунків. Таксамо є домагання від багатьох відділів, щоб У. Н. Союз оплачував висилку почти та пересилку грошей. Запитує також, як мається справа з від. 35 У. Н. Союза.

Фін. секретар-касієр: Щодо висилання місячних звітів і рахунків з головної канцелярії, то ту справу я зясував докладно в свойому звіті. Тепер зазначу ще раз, що розвязка цього питання залежить від самих відділів, а не від головної канцелярії. Відділи здержуються з висилкою належитостей до головної канцелярії до останніх днів у місяці. Багато відділів присилають свої належитости навіть і по першім. У свойому звіті я подав у числах, який відсоток належитостей приходить до головної канцелярії на протязі місяця, який в останніх днях місяця, а який по першім наступного місяця. Колиб головна канцелярія могла замкнути фінансові і рекордові викази на 28-го, або найдалі в останнім дні місяця, то тоді можна булоб вислати на час усі рахунки. Бо треба мати на увазі ще й цей факт, що коли в У. Н. Союзі був колись тільки старий рід обезпечення, то місячні звіти можна було видрукувати на протязі двох до трох днів. Тепер до звітів старого роду обезпечення і Молодечого Департаменту прийшов іще звіт нового роду обезпечення, і саме в тім роді є найбільше роботи. Бо колись у двох, трох днях можна було видрукувати звіти, а тепер на видрукування звітів потрібно два або три рази стільки часу. Отже висилку рахунків з головної канцелярії може приспішити, в першій мірі, точне і статутом приписане присилання належитостей з відділів до головної канцелярії, а далі перехід усіх членів зі старого до нового роду обезпечення. Коли ці дві вимоги будуть виконані, тоді не буде такого випадку, щоб рахунок з головної канцелярії не вийшов на час. Бо точне присилання належитостей з відділів уможливить головній канцелярії замкнути місячні викази на час, а знову перехід всіх членів зі старого до нового роду обезпечення зменшить роботу над звітами і рахунками, бо тоді вже матимемо тільки два рекордові і рахункові звіти, а саме, нового роду обезпечення і Молодечого Департаменту.

Перехід усіх членів до нового роду обезпечення заощадить також видатків відділам. Бо тоді відділи вже не будуть посилати й оплачувати три чеки чи почтові перекази, а тільки два. Тепер буває нераз так, що в якімсь відділі перейшли вже майже всі члени до нового роду обезпечення, а в старім роді остався один або два члени. Задля цього одного чи двох членів головна канцелярія мусить виробляти і друкувати окремий звіт, а знову відділ мусить оплачувати окремо пересилку гроша за цього одного чи двох членів.

При тій нагоді згадаю також, що з опізненням висилки належитостей до головної канцелярії є получена дуже часто справа помилок, які тут трапляються. Наприклад якийсь від-

діл присилає зміни в руху членів уже по замкненню місячних рахунків головної канцелярії. В таких випадках може легко зайти помилка. Або наприклад, коли маємо на увазі, що значно більша частина всіх відділів присилає свої належитости в останніх днях місяця. Тоді вся робота над місячними виказами мусить бути викінчена протягом двох або трох днів, бо треба чейже передати всі викази до друку. Очевидно, з тим усім треба спішитись, а в такім поспіху помилку легко зробити. Такі недомагання можнаб оминути, якби тільки праця могла бути відповідно розділена. А до відповідного поділу праці може причинитися тільки правильне присилання належитостей з відділів.

Щодо домагання відділів, щоб У. Н. Союз оплачував почту та пересилку грошей, то на таке домагання я не маю заради. Цю справу може рішити тільки наступна конвенція. Минула конвенція ухвалила, щоб головна канцелярія висилала оплачені коверти на висилку належитостей і місячних звітів, і цеї ухвали ми держимося. При тім зазначу, що багато відділів присилають до головної канцелярії листи, грамоти, чи інші документи тільки частинно оплачені. Маю й такі випадки, що на посилку, яка вимагала оплати кількадесять центів, секретар відділу дав трицентовий значок, а решту полишив Союзови до заплати.

В справі запиту щодо від. 35, фін. секретар-касієр відповідає, що цей відділ на протязі вже довшого часу не присилав своїх належитостей у часі, приписаним статутом організації. Він залягав постійно з присиланням належитостей. Тому головній канцелярії не лишалось нічого іншого, як суспендувати ввесь відділ з членства. По суспензі цей відділ вирівнав негайно всі залеглі вкладки членів, а тоді екзекутива привернула всім членам відділу їх членські права, отже тепер цей відділ є знову правно існуючий.

Радний І. Ваверчак подає деякі завваги щодо виплати запомоги членам з фонду запомогового, та запитує, чи відділ, якому довгує за вкладки такий суспендований член, що ще має якусь резерву на своїй грамоті, може в якийсь спосіб дістати ту решту резерви на покриття довгу за дотичного члена.

Фін. секретар-касієр заявляє, що самий відділ не може безпосередньо дістати резерви члена, бо вона належиться власникови грамоти, одначе головна канцелярія висилає завжди всі виплати на адреси уряду відділів, а вже уряд відділу повинен подбати, щоб каса відділу не була скривджена.

Радний Н. Бусько ставить такі питання: Чому екзекутива У. Н. Союза не виплачує калікам належної запомоги одною ратою. Чому досі не виплачено посмертного по бл. п. о. Л. Левицькім. Чому екзекутива відмовляє членам виплату вартісних зворотів у готівці. Чи гол. фін. секретар-касієр уважає, що та сума, яку виплачено відділовим секретарям на протязі року, в формі нагород, є оправдана. Як мається справа з від. 334 У. Н. Союза.

Фін. секретар-касієр: У справі виплати запомог калікам екзекутива поступає згідно з директивою минулої конвенції У. Н. Союза та згідно з пар. 167 статута У. Н. Союза, а саме, виплачує повну суму належної запомоги тільки в такім випадку, коли вважає, що ця сума може помогти дотичному членови в створенню якогось варстату праці для нього. Інакше, належну запомогу виплачується в ратах.

У. Н. Союз досі не міг виплатити посмертної запомоги по бл. п. о. Левицькім, бо ціла справа є здержана адвокатами. Головна канцелярія досі не отримала навіть посмертного листа та членської грамоти, а тимсамим не може викінчити цеї справи. Щодо виплат вартісних зворотів у готівці, то У. Н. Союз виплачує їх тільки тим членам, які відразу були обезпечені в нових родах обезпечення, а саме в клясах Е, Р, О. Члени, вступаючи до тих кляс обезпечення, платили відразу такі вкладки та отримали відразу такі грамоти, які передбачали вартісні звороти в готівці. Коли знову мова про членів, що перейшли зі старого до нового роду обезпечення, то тим членам ми уділюємо тільки позички на заплачення вкладок. Бо власне нову реформу запроваджено в тій цілі, щоби помагати членам удержатись при членстві. І це ми робимо. Бо нашим обовязком є обороняти інтереси організації та інтереси всіх тих членів, що остаються в організації. Бо ті члени, які домагаються виплати вартісних зворотів у готівці на те, щоб покинути організацію, нищать не тільки своє власне обезпечення, але оскорблюють також і тих членів, які остаються в організації.

Ми мали навіть два чи три випадки, що члени не хотіли цього зрозуміти, та вдавались навіть до адвокатів, щоб у такий спосіб змусити організацію до виплати вартісних зворотів у готівці. Та в кожнім такім випадку, коли ми вияснили дотичному адвокатови, як справа мається, то адвокат погодився з нашими аргументами і радив свойому клієнтови приняти позичку.

Щодо нагород, які У. Н. Союз виплачує тепер відділовим секретарям, то я вважаю, що ця нагорода з організаційного боку є оправдана. Я можу тільки сказати, що У. Н. Союз радо виплатить ще й більшу суму в формі нагород, якщо тільки відділові секретарі і всі інші урядники та члени возьмуться до праці та старатимуться дістати якнайбільше число нових членів.

З відділом 334 У. Н. Союза ми маємо багато клопотів та злишнього листування. Цей відділ на протязі 1934 року ані один раз не прислав на час своїх належитостей. Треба постійно упгувати та листуватися з урядом відділу в справі заплати вкладок. Така сама історія почалася вже і в 1935 році, а тому мушу заявити, що коли цей відділ поступатиме й надалі в такий спосіб, то головна канцелярія буде змушена цей відділ суспендувати та розвязати, а членам видати перестунні листи до інших правосильних відділів.

Контрольор Д. Капітула запитує, в який спосіб головна канцелярія стягає відсотки від членських позичок.

Фін. секретар-касієр: Досі ми держалися такого правила, що від першої позички на першу резерву ми не обтягали відсотків, платних згори. Такі відсотки відтягали ми звичайно при другій позичці. Тоді головна канцелярія відтягала залеглий відсоток від першої позички, а заразом і відсотки, платні згори, від обох позичок. Якщо знову член не затягав другої позички, то головна канцелярія по році висилала відповідне повідомлення до відділу, що дотичний член має заплатити відсотки від своєї позички. Через крізу і важкі часи члени звичайно тих відсотків не сплачують. Тільки незначне число членів присилають належитости за відсотки від своїх позичок. Коли член не може тепер заплатити відсотків від позички, то головна канцелярія, згідно з позичковим контрактом, є управнена відтягнути ті відсотки з резерви на членській грамоті.

Радний Т. Шпікула завважує, що головна канцелярія не завжди держалась такого способу стягання відсотків, як тут повище було сказано гол. фін. секретарем-касієром. Він знає про такі випадки, що одному членови обтягнено відсотки вже при першій позиці, а другому ні.

Фін секретар-касієр відповідає, що такий випадок міг бути, бо головна канцелярія кермується в стаганню відсотків також тим, яку суму якийсь член випозичає на першу позичку.

В тій самій справі забирають іще слово радні Г. Євусяк і І. Гузар, та піддають думку, щоб головна канцелярія набути, бо головна канцелярія кермується в стяганню відсотків від членських позичок, без ріжниці, чи це буде перша чи друга позичка. На їх думку, найкраще буде, коли головна канцелярія стягатиме відсотки відразу при уділюванню кожної позички.

На тім покінчено дискусію над звітом гол. фін. секретаря-касієра, Р. Слободяна. Тоді радний І. Гузар ставить внесення, поперте радними А. Шаршонем і Н. Буськом, щоби приняти звіт фінансового секретаря-касієра так, як був зложений, та уділити йому вотум довіря. Це внесення відголосовано одноголосно.

Опісля приступлено до дискусії над звітом завідателя „Свободи", П. Маційовського. В дискусії над тим звітом забирають слово наступні головні урядники: І. Гузар, Д. Капітула, Н. Бусько, А. Боївка, І. Лисак і С. Слободян.

Радний І. Гузар запитує, чому „Свобода" поміщує большевицькі оголошення. Якийсь час таких оголошень не було, та в останніх часах їх знову можна завважити.

Завідатель „Свободи": Як „Свобода" поступає в таких справах, то я вже говорив про те ще на минулій конвенції. Я зазначив, що „Свобода" не поміщує оголошень тим робітничим організаціям, які є комуністичні і які відбувають свої сходини в комуністичних домах. Колиж зайде такий випадок, що якийсь комітет односельчан, що не є комуністами, улаштовує в такому домі якусь імпрезу, з якої дохід є звичайно призначений на якусь народню ціль, то тоді „Свобода" приймає таке оголошення. В такий спосіб я поступаю ввесь час, а колиб мала зайти якась зміна в тому напрямі, то на це треба відповідної ухвали, а я тоді застосуюся до неї.

Контрольор Д. Капітула, на підставі тих помічень, які він поробив у часі контролювання діловодства завідателя „Свободи", подає такі завваги: В кількох випадках при розходах не було належного поквітування на деякі видатки. Хоч контрольна комісія могла провірити, що дотичний видаток був правильний, то одначе точне діловодство вимагає, щоб до кожного видатку, крім чека, була залучена відповідна посвідка.

Щодо системи карток тих робітників, які працюють у друкарні „Свободи", то треба завважити, що та система не є точна й докладна. Набудуче треба її змінити в той спосіб, щоб з кожної картки можна було визнатися, в котрій годині дотичний робітник починає, а в котрій кінчить роботу, скільки звичайних годин, а скільки понад призначений час він працював, яка була заплата за звичайні години, а яка за години понад призначений час. Таксамо треба видавати платню за те, що вже зроблено, а не виплачувати її наперед. Вкінці контрольор Д. Капітула запитує, чому „Свобода" заплатила Стеткевичеви 300 дол. за статут.

Завідатель „Свободи": Я вважав, що зверненний чек є вистарчальною посвідкою на дотичний видаток. Колиж контрольна комісія вважає, що потрібно ще окремої посвідки, то я постараюся, щоб набудуче така посвідка була завжди долучена. Щодо карткової системи робітників, то ця система, яка тепер є, існує вже багато років. Набудуче я застосуюсь до завваг контрольної комісії.

Щодо завваги в справі платні робітникам, то скажу, що я видавав платню наперед тільки в такім випадку, коли дотичний робітник відходив на вакації.

Стеткевич дістав 300 дол. за коректу статута У. Н. Союза. У. Н. Союз заплатив „Свободі" за друкування статута, а в тій сумі була влучена також належитість для Стеткевича за коректу статута. Як відомо, старий статут був писаний правописом, якого тепер уже не вживається. Отже при виготовлюванню нового статута треба було справити мову у всьому статуті. Така робота вимагала багато часу та уважної праці. Тої праці Стеткевич не міг виконати в звичайних годинах свого заняття, а виконував її поза тими годинами, які він працює тут у „Свободі". І власне за ту надпрограмову роботу він отримав 300 дол.

Радний Г. Євусяк забирає слово в справі платні робітникам та завважує, що коли робітник є управнений до одного тижня платних вакацій, то тут нема ріжниці, чи завідатель „Свободи" виплатить ту належитість перед чи по вакаціях.

На тім закінчено наради в год. 6 ввечір.

ТРЕТІЙ ДЕНЬ РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ.

Головний предсідник відкрив збори в год. 9.15 рано та предложив на першу точку програми дальшу дискусію над звітом завідателя „Свободи", П. Маційовського. Тут предсідник передає ведення нарад заступникови гол. предсідника, В. Малевичеви.

До слова голоситься радна А. Боївка та запитує завідателя „Свободи", чому висилка часопису не відбувається правильно. Заявляє, що знає про такі випадки, де нераз часопис не приходить кілька днів, а опісля одного дня приходить нараз кілька чисел разом.

Завідатель „Свободи": Це факт, що нераз так трапляється, одначе це є вина почти, а не адміністрації „Свободи", бо адміністрація висилає часопис кожного дня в означенім часі.

Радний І. Лисак запитує, чому новий член не отримує „Свободи" зараз по його принятті в члени.

Завідатель П. Маційовський відповідає, що головна канцелярія передає йому аплікації нових членів завжди коло 6 або 7 кожного місяця, а тоді він виготовляє адреси тих нових членів, отже коло 10-го адміністрація „Свободи" висилає вже часопис новим членам.

Повищу відповідь доповнює рек. секретар, зазначуючи, що всі аплікації нових членів мусять бути одобрені головним лікарем У. Н. Союза. Головний лікар приходить до головної канцелярії кожного місяця, звичайно коло 5-го або 6-го, і по його одобренню тих аплікацій головна канцелярія передає їх зараз адміністрації „Свободи".

Радний С. Слободян зазначує, що в фінансовому звіті завідателя „Свободи" він завважив помилку на 10 дол.

На те завідатель відповідає, що це була друкарська помилка, яка зайшла при друкуванню звіту.

Опісля приступлено до дискусії над звітом головної контрольної комісії. В дискусії над тим звітом забирає голос радний С. Слободян, зазначуючи, що контрольна комісія подала в свому звіті та поробила завваги тільки щодо тих реальностей, які У. Н. Союз перебрав на власність, або контролює спільно з власниками, або знову щодо тих реальностей, які ще треба буде перебрати, одначе не було в звіті нічого згадано про морґеджі У. Н. Союза на таких реальностях, яких власники платять точно проценти і податки. От, наприклад, було тут сказано, що морґедж на народнім домі в Філядельфії не приносить ніяких зисків, але не було згадано про те, що є у Філядельфії інший морґедж У. Н. Союза, на якому всі зобовязання є вповні виконані.

Контрольор Д. Капітула відповідає, що контрольна комісія не вважала за потрібне говорити в свойому звіті про того роду морґеджі, хоч вона також їх провірила. Бо коли ми подали свої завваги щодо залеглих процентів і податків на ріжних реальностях, то це ми робили на те, щоб річне засідання застановилося як слід над тими справами, а опісля зробило відповідні ухвали, чи то дало відповідні директиви для екзекутиви У. Н. Союза. Тут головний контрольор Д. Капітула пояснює з виготовленого звіту контрольної комісії стан кожного морґеджу зокрема.

Радний Т. Шпікула запитує, скільки коштували поїздки в ювилейному році.

На те відповідає фін. секретар-касієр, зазначуючи, що поїздки всіх головних урядників з нагоди ювилейних свят, включаючи також видатки контрольної комісії, яка на протязі року відбувала контролю діловодства У. Н. Союза, виносили 2,995 дол.

При тій нагоді радний Г. Євусяк завважує, що в звіті контрольної комісії є подана тільки загальна сума розходів з адміністраційного фонду за 1934 рік. А вказаним булоб, щоб у звіті була подана кожна позиція окремо.

Фін. секретар-касієр заявляє, що тільки в звіті контрольної комісії є подана загальна сума розходів, одначе в його звіті є вичислений кожний видаток зокрема. Крім цього, кожного місяця є проголошуваний у „Свободі" фінансовий звіт, у якому кожний видаток є таксамо окремо зазначений.

Тут закінчено дискусію над звітом головної контрольної комісії. Радний С. Слободян ставить внесення, поперте радним А. Шаршонем, приняти звіт контрольної комісії та уділити їй вотум довіря. Внесення перейшло одноголосно.

З черги наступила дискусія над звітом відповідального редактора „Свободи", д-ра Л. Мишуги.

До слова голоситься радний С. Слободян та запитує, чому в „Юкреінієн Віклі" пишеться так мало про У. Н. Союз.

Редактор д-р Мишуга: У своїм звіті я вичислив наголовки статтей, у яких писалося про Союзові справи. „Юкреінієн Віклі" це часопис для української молоді, яка тут роджена й з українським життям ще не добре обзнайомлена. Її треба щойно до українства прихилити. Тому не можна писати в цім журналі надто багато про У. Н. Союз як асекураційну інституцію. Зате пишемо там про українське життя і звязуємо його з У. Н. Союзом. Ми віримо, що як наша молодь знатиме добре нашу історію, літературу і штуку, як теж геройську боротьбу нашого народу за своє визволення, то тоді в неї українські почування скріпнуть, тоді вона й зрозуміє та оцінить належно й таку патріотичну інституцію, якою є У. Н. Союз. І тоді теж буде його держатись і ще інших до нього притягати.

Предсідник контрольної комісії, О. Е. Малицький, запитує, чому не було в „Свободі" ніякої згадки про здвиги гетьманців.

Д-р Л. Мишуга: Новинкарські згадки були. Дописів не поміщено тому, що в них перепачковувано монархістичну пропаганду, а самі здвиги представлювано як маніфестації американсько-українського громадянства в користь особи бувшого гетьмана Скоропадського. Як знаємо, то з летунських здвигів роблено політичний капітал і висилано з них вірнопіддані телеграми бувшому гетьманови Скоропадському від Українців в Америці. А ми, що нічого не маємо проти летунських шкіл чи здвигів, не можемо давати вживати наш орган до політичної пропаганди, яка противна тій ідеольогії, що її узнали конвенції У. Н. Союза обовязуючою для „Свободи".

Предсідник контрольної комісії, О. Е. Малицький, зазначує, що коли справа мається так, як тут сказано, то відповідь відповідального редактора його задовольняє.

В тій самій справі забирає ще слово редактор О. Ревюк: Коли ми говоримо про гетьманат і монархізм, то нам треба брати під увагу не тільки те, що У. Н. Союз має в тій справі відповідну ухвалу про напрям органу організації, але й те, що ми живемо в Америці, в демократичній републиці. З Американцями й ми говоримо, що краєм має правити не якась дідична аристократія, але люди, вибрані народом. Говорити про монархізм, чи гетьманат, значить, казати, що правити народом має право якась спеціяльна верства, що набуває те право не з вибору, а з одідичення. Одна засада противиться другій. Хто за демократичну републику, той не може бути за монархію чи гетьманат. Кожна людина хоче думати здорово, й тому вона не може приймати рівночасно за правдиві дві противні собі думки. Вона не може містити в своїй голові рівночасно як правдиві засаду демократії й засаду монархії. Вона мусить рішитись або на одну або на другу думку. Як прийме засаду демократії, то мусить відкинути засаду монархії, і навпаки.

Не можна теж говорити таке, гейби демократія була добра для нашого народу тут в Америці, а знову монархія добра для нашого народу в Европі. Бо це значилоб, що тут, змішані з Американцями, ми надаємось до управи краєм, а там, де ми самі, то ми вже до цього не надаємось. Хто таке говорить, той уважає наш нарід гіршим від інших народів. Зрештою, хто приймає таку засаду, той підриває з ґрунту змагання нашого народу до самостійности, бо самостійність, це властне найвищий вислів змагання народу правити самим собою.

Ще більше шкідливо голосити такі річи молоді. Молоді треба голосити одну засаду, а не дві. Хто голосить дві противні й себе виключаючі засади рівночасно, той впроваджує в душу молоді роздвоєння. Молодь, що навчиться признавати рівночасно дві засади, отже засаду монархії й засаду демократії, здібна буде признавати рівночасно якісь інші дві противні засади. Така молодь може служити двом противним собі силам, себто, наприклад, на один бік служити Україні, а на другий бік служити ворогам України. Така молодь мусить скінчити душевним роздвоєнням, яке мусить скінчитися трагічно для її особистої та громадської карієри. Молодь, як кожна людина, мусить мати одноцілий світогляд, вірити в одно, прямувати до одного. Не можна її вчити в один час покладатися на себе саму, а рівночасно покладатися на когось іншого.

Радний С. Слободян висказує свої думки щодо монархістичної пропаганди, підчеркуючи, що він уповні поділяє та погоджується з тими заввагами, які тут висказали редактори в тій справі.

Радний Т. Шпікула запитує, чому редакція „Свободи" відкинула допис, який свого часу був написав секретар ювилейного комітету про ювилейне свято одного Союзового відділу в Шікаго.

Редактор д-р Мишуга: Редакція є дуже вдячна дописувачам, коли вони присилають дописи про працю Союзовців на місцях, про їх роботу для У. Н. Союза. Ми такі дописи радо поміщуємо і ми бажалиб, щоб їх найбільше приходило. Тоді булаб краща виміна думок щодо цього, як повинна бути ведена Союзова робота по місцях, у чім вона не домагає, як направити ті недомагання. І кожний такий допис, у якім є тільки можливим знайти якусь позитивну думку, ми розроблюємо та поміщуємо. Але коли прийде допис, який ми вважаємо некорисним з організаційного становища, то такого допису не поміщуємо. І власне той допис з Шікаго відкинено, бо в нім був розрахунок з іншими.

Радний І. Лисак ставить такі запити: Чи не добре булоб не поміщувати таких річей, як наприклад оповідання Чехова. Чи не можливим булоб поміщувати англійські дописи тільки в „Юкреінієн Віклі", бо тепер їх поміщується також у „Свободі", головно в тому числі, до якого є долучений „Юкреінієн Віклі".

Редактор д-р Мишуга: Чехов є одним з найбільших письменників. Є читачі, що з зацікавленням вчитуються в його оповідання, а є знову такі, які воліли би щось інше читати. Тому тут важко підібрати саме те, що всіх моглоб задовольнити.

Щодо поміщування англійських дописів у „Свободі", то їх поміщуємо там, поперше, з конечности, бо нема досить місця в „Юкреінієн Віклі", а подруге й тому, щоб призвичаювати молоде покоління також і до читання „Свободи".

З тим вичерпано дискусію над звітом відповідального редактора „Свободи", д-ра Л. Мишуги, і на внесення радного С. Слободяна, поперте радними А. Шаршонем і І. Лисаком, принято звіт відповідального редактора так, як був зложений, та уділено йому вотум довіря одноголосно.

Опісля приступлено до дискусії над звітами головних радних. Тому, що ніхто з головних урядників не голосився до слова над тими звітами, то на внесення предсідника контрольної комісії, О. Е. Малицького, поперте гол. контрольором Д. Капітулою і заступницею гол. предсідника, М. Розоміло, постановлено приняти їх звіти та уділити всім головним радним вотум довіря.

Тоді рек. секретар відчитує привіти, які наспіли від відділів У. Н. Союза та деяких бувших головних радних організації до головної канцелярії з нагоди річного засідання головного уряду.

(Кінець буде).

ПОДРУЖЕ У ВЕЛИКОДНІХ ОБРЯДАХ

ВЕЛИКОДНІ Свята стоять на границі зими та весни, тому мають дуже багату обрядовість. Крім обрядів, що представляють привитання весни та прощання зими, зарисовуються у великодніх співанках, гаґілках, також подружі моменти.

На всій Славянщині відомі є ігри та пісні, що висловлюють подружі думки.

Так нпр. на **Покутті** дівчата бавляться найрадніше т. зв. жучка або вербової дощечки. Ця гра відбувається так:

Дівчата стають напроти себе в два довгі ряди та подають собі руки так, що творять наче живий міст, наче цю вербову дошку. На такий міст ставлять дівчинку, яку звуть „жуком" або „жучком". Дівчинка ходить по руках дівчат і коли перейде по руках одної пари, ця розділюється та забігає вперед. Живий міст тревае доти, доки дівчата не переспівають усієї пісеньки:

„Вербовая дощечка, дощечка,
Ходить по ній Настечка,
Настечка".

Або:

Ходить жучок по жучині
А дівчина по ручині.
Грай, жучку, грай, небоже,
Най ти Господь допоможе.
На всі боки озираєсь
І милого визирає.
Грай...
Відки вітер повіє, повіє,
Відки милий приїде, приїде.
Грай...
До милої приїде, приїде,
Щось він милій привезе, привезе.
Грай...
Привезе він чобівки, чобітки,
І злотисті підківки, підківки.
Грай...
А в нашого жученька, жученька,
Золотая рученька, рученька.
Грай...
А на жучку жупан ясний,
А наш жучок дуже красний.
Грай...
А ми того рік чекали,
Абисьмося дочекали.
Грай...

Спорідненою змістом є забава „Зельман". Співають її в Галичині, на Поділлі, на Волині, а також відома ця забава у Чехів і Моравян.

Так нпр. у Коломийщині так бавляться „Зельмана": беруть у ній участь лише дівчата та молодиці. Дві дівчини стоять побіч себе, одна держить за один кінець хустки правою рукою, друга за другий кінець хустки лівою рукою. Зараз біля них стає третя дівчина, що представляє відданицю. Інші дівчата лучаться в ряд хустками й ходять по цвинтарі, аж вкінці, як підійдуть до згаданих трох дівчат, стають перед ними та співають:

„Іде, іде Зельман,
Іде, іде його брат,
Іде, іде Зельманова
Вся його родина.
Помагайбіг Зельман,
Помагайбіг його брат,
Помагайбіг Зельманови
Вся його родина.

Вкінці дівчата дають у пісні Зельманови відданицю за жінку:

А вже в нас панна доросла, доросла,
А сорочка ушита, ушита,
Тобі панну дамо ми, дамо ми.

І пускають цілий ряд дівчат попід хустку.

В деяких гаївках на Покутті виразно співають, що Зельман приїжджає по жінку.

Чого хоче Зельман,
Чого хоче його брат,
Чого хоче Зельманова
Вся родина.
Панни хоче Зельман,
Панни хоче його брат,
Панни хоче Зельманова
Вся родина.

В гаївці, званій „Огірочки", зовсім виразно зазначується „завивання" хусткою. Нпр. з Іспасі біля Коломиї відбувається воно так:

Дівчата й молодиці лучаться хустками в ряд. Дві дівчини, що стоять на одному кінці ряду, піднімають руки з хусткою вгору, а дівчина, що є на другому кінці ряду, йде попід цю хустку й веде за собою всі інші. Коли ввесь ряд перейде тими ворітьми, так, що врешті прийде черга на одну з двох, що держать руки вгору, а саме на другу з ряду, тоді вона, замісць іти попід хустку, обертається лише до половини, а тому хустка звинеться їй на шиї, що значить, що вже один огірочок завився. Потім перша її товаришка пускає хустку та лучиться з останньою з ряду. Таксамо відбувається „завивання" решти дівчат серед співу:

Зеленії огірочки, стеліться, стеліться,
Чи великі, чи маленькі, не рвіться, не рвіться,
Мої милі огірочки,
Звивайтеся до купочки,
Жовтий цвіт.
Любі мої огірочки, завивайтеся,
А ви, наші парібочки, та вінчайтеся.
Любі мої огірочки завиваються,
А молоді парібочки та вінчаються.

Інша гаївка говорить іще виразніше про завивання дівчат:

Зеленії огірочки розвивайтеся,
Ви, молоді дівчатонька,
Завивайтеся.

У наведених гаївках зазначується виразно звязок між оженениям парубків і „завиванням" дівчат.

Подружі звичаї відзеркалюються в великодній забаві „Свати". Мати повідомляє у гаївці дівчину, що прийшли до неї свати, і називає по імени ріжних хлопців, аж вкінці дівчина годиться вийти „за того селянина, за багацького сина".

Гаївка ця починається так:

„Ой, чернушко душко,
Встань же ти раненько,
Умий личко білесенькe
Прийшли ті люди брати,
Хотят ті замуж дати" і т. д.

До подібних великодніх забав належить „Цариця" на **Білорусі.** Відбувається вона так, що на Великдень сходиться молодь і вибирає одну з дівчат на царицю. Садять її на горбочку або на камені. Приходять до неї хлопці наче посольства з ріжних сторін, і жадають жінки. „Цариця" віддає дівчата й питається чи вміють вони господарську роботу. У **Словаків** є подібна забава, що зветься „гра на кральовну". Беруть у ній участь лише дівчата.

У деякому звязку зі згаданими великодніми забавами є „свято зазулі" на **Литві,** в яке там бавляться на третій день Великодня. Того дня сходиться молодь із усього села до одної хати, співає ріжні пісні, потім танцюють танок, званий „Ґіяґужи". Танком проводить одна з дівчат (ґеґети). Садовлять її на кріслі з завязаними очима, а всі танцюють довкола неї. Після відтанцювання кожного танку хлопці підходять до дівчини, що сидять на кріслі, беруть її за руки та співають:

„Царівно, зазуле, куку, куку,
А я твій братчик, куку, куку!

Ця, що сидить, відгадує по голосі тих, яким найбільше сприяє, вибирає собі трох хлопців і ввесь вечір танцює з ними. На прощання дає їм барвні пояси власної роботи, а вони їй також складають якийсь дарунок. Відтепер дівчина зве тих хлопців братами, а вони зовуть її сестрою.

Подібний звичай задержався між **південними Славянами.** Хлопці та дівчата сходяться там на другий понеділок по Великодні, творять пари, цілуються через вінці, обмінюються крашанками та заключують між собою „побратимство" та „посестрицтво", що має тревати ввесь рік. День той зветься „дружіцальо".

Також крашанки чи писанки мають подруже значіння. На Гуцульщині, коли дівчина дасть парубкови крашанку, то це значить, щоб він сватав її. Коли дівчина прийме на відпусті від хлопця дарунок, а по Великодні дасть йому крашанки, це означає, що годиться вийти за нього. Таксамо було на Великій Україні перед большевиками. В запусти сватаються до дівчат. Коли дівчині сподобався хлопець, вона присилає йому по Великодні писанки.

Писанки та крашанки служать теж за викуп від обливання в обливаний понеділок.

Як і в Українців, так нпр. і в Словаків ганьбою є, коли хлопці не обляють дівчини в обливаний понеділок. Хлопці, що ходять із т. зв. „облєрацками", дістають „красліцу".

Так у великодніх обрядах бачимо подружі прикмети, що визначаються у гаївках, забавах, а висловлюють вони або залицяння або лучення пар або вкінці заключування подружа.

Мусій Степанчук.

У Воскресний День

Перед церковними дверми
До сходу сонця стали миряни.
Заграли дзвони, святі тимпани,
І став священик між людьми.
Пісня понеслась до небес:
Христос воскрес! Христос воскрес!

Торкнув ерей двері хрестом
І церква Божа отвором стала,
Як рідна матір дітей звитала.
Запах кадила йде селом,
Йде жертва Богу до небес.
Христос воскрес! Христос воскрес!

Зібрались в храм всі, що живі.
На світі пітьма нічна минає,
На сході неба вже день світає,
Люди поклін бють до землі
І мольби шлються до небес:
Христос воскрес! Христос воскрес!

Всі люди мов одна сімя:
Щирі привіти з сердець несуться,
З радости сльози в декого ллються,
Пропала злоба і журба,
Бо це Великдень, радість днесь.
Христос воскрес! Христос воскрес!

**
*

Так було в нас із року в рік.
З Христом воскреслим ми воскресали,
В страстях і в горю сили скріпляли,
В Христі ми мали життя лік
І так дожили ми до днесь.
Христос воскрес! Христос воскрес!

О, дай, воскреслий Христе, нам,
Щоб ми все Церкві Твоїй служили,
Щоб ми і свій хрест в вірі зносили,
Щоб день воскресний настав й нам,
День щастя й ласк Твоїх з небес!
Христос воскрес! Христос воскрес!

НА СТРІЛЕЦЬКІЙ МОГИЛІ!

Великдень на селі. Усі спішать до церкви, потім по Службі Божій стають у ряд і разом з процесією, з священиком і з хоругвами ідуть на цвинтар. Ідуть і співають „Христос воскрес".

На цвинтарі зібралася товпа народу біля величаво прикрашеної могили. То могила Українського Війська — Січових Стрільців.

На могилі дубовий трираменний хрест. На нім вінок терновий, синьо-жовті прапори й чорний напис: „Упавшим За Волю України".

Процесія стає. Народ окружає могилу, яку зразково стережуть українські пластуни, або луговики, або хлопці, стоячи на позір з топірцями.

Починається парастас, опісля патріотична проповідь священика, якої всі слухають уважно. „Христос воскрес — воскресне й Україна!" — закінчить проповідник. Кождий лекше віддихає, що вчув такі слова, й радісно співає з хором „Христос воскресе".

Деяким видно сльози в очах. То кревні, близькі і далекі знайомі Упавших Героїв. Та чи є хто „далекий" Тим, що поклали своє життя за Волю України?

По якімось часі народ розходиться „на свячене". Остається лише почесна стежа з топірцями, хрест з блакитними прапорами і напис на хресті:

„Спіть, хлопці, спіть,
Про долю—волю тихо сніть.
Про долю—волю свободи,
Чиж можуть бути кращі сни?"

Ф. Луців,
Дубюк, Айова.

Петро Дінеков.

ВЕЛИКДЕНЬ У КОПЕНГАҐЕНІ

Три соняшні дні в Данії.

Сьогодні перший день Великодня. Корабель іще на відкритому морі. Виходжу на чердак, плюскоче дощ. Мрячно. Неприємно. Мимоволі пригадую собі спогади Конрада Берковицького з Копенгаґену. Він описує Данців як **найпонуріший нарід у світі:** холодні, меланхолійні, справжні гамлетівці, влюблені в дощ і сіре небо. І розповідає цікаву пригоду з одним данським артистом. Артист цей у Парижі, як був там літом два місяці, ніколи навіть не всміхнувся, а в Копенгаґені в зливу ввесь сяяв щастям. Берковицький спитав його: „Чи ти був хорий, чи нещасливий в Парижі?" „Ні — відповів Данець. Та ввесь той час у Парижі було так соняшно, а то страшне!"

Та нам пощастило. Не пройшло й пів години, небо прояснилося, чердак заблестів, скупаний в сонці, на хвилястому морі заграло весело світло. Незабаром замайоріло побереже Данії. Долітають чайки. Спочатку їх небагато, доторкаються морських хвиль. Та як допливаємо до копенгаґського заливу, їх усе більше. Цілими стадами перелітають майже над головою, скиглять так весело, наче витають приятелів, яких довго ждали.

Виходимо з пристані. Автобус відвозить нас на широкий бульвар. А Данці майже всі на колесах (байсиклях). Сьогодні перший день Великодня, та щойно девята година ранку, а вулиці повні. В нас у таке велике свято всі сидять у хаті, проводять день серед своїх близьких. Великі копенгаґські вулиці, що виходять поза місто, повні наколесників. Всі подорожують колесом. Молоді, старі, хлопці, дівчата, жінки, мужчини, майже діти, з наплечниками. Від сивого дідуся до девятьрічної дитини. Цілі родини. Приятель із приятелькою, взявшись за руки. Цілий гурт хлопців. І всі без шапки, як мужчини, так і жінки.

Ясне русяве волосся розвівається на вітрі.

Ріжноколірові блюзки й пуловери хапають за очі. Румяні й веселі лиця всміхаються привітливо. Куди це все вибирається? Як вїжджаємо в околицю Копенгаґену, бачимо, що гори вкриті ранніми прогульковцями. Вони вибралися, щоб провести день серед природи.

Та не лише вельосипедистів так багато в Данії. Тут таксамо багато авт і мотоциклів. Ця країна напевно процентово щодо того займає одно з перших місць.

Всі дороги асфальтовані.

Навіть сільські дороги асфальтовані. Асфальт блестить до раннього сонця. Не видно ні одної ямки, ні одного камінця. Автобус переїжджає одним з передмість. Нема більших будинків. Малі, одноповерхові домики. Біля кожного городець, сад. У вікнах цвіти, а перед кожним домиком дрючок з данським прапором: білий хрест на червоному полі.

Тисячі прапорів.

Тисячі прапорів мають на ранньому вітрі. Та так не лише в Копенгаґені. Данський прапор побачите в усій Данії — в містечках і селах, і на величезних будинках і перед маленькими хатинами. Прапор усе на гарному білому дрючку. Питаємося, чи нині не є припадково яке народне свято? Ні, **прапори повиставляли з нагоди Великодня.** Вся Данія потопала у хвилюючих прапорах у це велике релігійне свято.

Всчором виходимо на отверте поле. Перед нами простягається рівнина, одначе вона не цілком плоска, не одноманітна, а неспокійна, хвиляста, наче море. Куди оком глянеш — одно зелене море.

Далі на овиді легкі підвищення, горби. Не лише поодинокі дерева такі охайні, а й старанно доглядані ліси стрічаєте по дорозі. Все це, як сказано, таке чистеньке, що похоже на парки. Околиця засіяна озерцями й поперетинана каналами, над якими знімаються гарні мости.

Ми майже не запримітили, як знайшлися поза Копенгаґеном. Поправді домики були чимраз рідше, одначе не щезли зовсім. Вони порозкидані по всій рівнині. Де є близько дім біля дому, здогадуєтеся, що тут є село.

Та де кінчиться, наприміp, провінціональне місто, а де починається село, ледви чи міг би хто сказати. **Таксамо, ледви чи відріжнив би хто данського міщанина від селянина — селянина, що має в хаті і радіо й телефон, передплачує 5—6 часописів і журналів, має велику бібліотеку, одержує видання академії наук і управляє землю як найкращий новітній технік.** До культурного розвитку данського селянина причинилися багато також **славні данські народні університети,** яких слава віддавна відома й за границями. У місті **Галлєрод** є монументальний червоний **замок Фредеріксборґ** у стилі ренесансу. Побудований у 17-му столітті над великим парком. У замку є народньо-історичний музей, з дуже багатою мистецькою збіркою.

Замок **Фреденсборґ** — білий будинок, побудований у 18-му столітті для увіковічнення мира, заключеного між Данією та Швецією. Наскільки звичайний цей замок іззовні, настільки цікавий унутрі. Там багато творів мистецтва.

Гельзенґйор — це місто де данський беріг наближується до Швеції. Здається, що це віддаль усього кілька хвилин, що це й не море, а звичайний канал. Виразно видно протилежне шведське місто. Так і хочеться всісти в човен, а вже за кілька хвилин ступалиб ми по шведській землі. Та Гельзенґйор замітне не лише цим, що це старий торговельний осередок. Є там і замок **Кронборґ** із 16-го століття, в околиці якого є **гріб Гамлета.**

Громадяни горді з того й кожному оповідають цікаві перекази про Шекспіра та його славного героя, Гамлета. Може більшість цих переказів і чиста видумка, а всеж як приємно слухати край морського побережа про нещасного Данця Гамлета.

Оглядаємо довго морський музей, що є в замку. Проводирі щиро оповідають історію кожної дрібниці. Та я не слухав, а думав про цей дивний нарід, який не лише замки будував — а здвигав і живі памятники культури. Відкіляж у нього стільки сили, що був здібний на такі великі подвиги, що вливали йому в кров стільки енерґії?

Вертаємося попри морський беріг **данською Ревієрою.**

Нема нічого приємнішого від того, як почуватися між суходолом і водою. З одного боку віллі, а з другого хвилі. З одного боку холодний морський вітер, з другого свіжий запах зелених дерев і трави.

На другий день автомобіль відвіз мене до іншого данського міста, **Роскільде, столиці Данії до 1443. року.** Там оглядаємо найгарнішу данську катедру, в якій є гробниці данських королів. Та не ці величаві гроби Христіянів і Фридериків були найцікавіші. Є щось інше — **фйорд Роскільде.** Синя, майже голуба вода й піски, які лише на хвилиночку є білі й іще засіяні каплями морської води. Годі відірвати очі: що хвилиночки новий закрут фйорда.

Вечором автомобіль мчиться до Копенгаґену, а по дорозі раз-у-раз здоровлять нас руки дітей — розрадуваних, усміхнених, румяних, добре вихованих дітей, — найбільшого скарбу Данії.

З болгарської мови переклав **М. Н.).**

М. Костишин.

В ДЕНЬ ПОБІДИ

**Ще за обрієм сонечко спало,
В таємній силі гріб відчинивсь.
У плащениці Христос сповитий
З болючим серцем на світ дививсь.**

**Згадав він присуд і стовп бичовань,
Наруги людські та хрест важкий,
Вінок терновий, цвяхи і рани,
Як з жовчю оцет випив гіркий.**

**За щож приняв Він чашу терпіння?
За слово правди, що світ учив,
За гріх людства Він молився щиро:
„Отче! Прости їм!" І так скінчив...**

**Третьої днини слова пророчі
Чудом відбились ген у небес:
В таємній силі мертвий встав з гробу.
Кругом рознеслось: ХРИСТОС ВОСКРЕС!**

**Христос воскрес це, сила побіди
І символ правди в словах живих...
Світ лицемірно пісню співає,
А земля стогне в кривдах страшних.**

**Звірства світ не бачить, судів, бичовань,
Голоду, нужди, що затягли,
Як фарисеї в овечих шкірах,
Матір убогу на хрест розпняли.**

**З ран кров спливає... Кати сміються,
Шлях трупом стелять, з триюмфом йдуть...**

**Та кров невинна тяжить над ними,
В ній то безкрайню пімсту знайдуть!**

**Бо в час таємний здвигнеться море,
А ДЕНЬ ПОБІДИ діпне чудес.
З уст міліонів, вільних, свобідних
Загремить пісня: НАРОД ВОСКРЕС!**

Наші батьки чорні були,
За нас панщину відбули,
А ми тепер як день білі,
Ми панщини не виділи.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ЙОНГСТАВН, О.

Вистава з великим успіхом.

Дня 31-го березня відограли аматори клівлендської Січи, від. 8 ОДВУ, преставлення „Білас і Данилишин", щоб і в нашій громаді дати образ геройської постави наших великих борців. Наш відділ ОДВУ має вже звиш 70 членів і є під проводом молодого й енерґійного М. Савчака.

Представлення випало надзвичайно гарно. Галя не могла помістити всіх людей. А яке враження залишила по собі та вистава, видно найкраще по тім, що відділ збільшився зараз на 10 членів. Аматори грали прекрасно й усіх їх дуже щедро оплескувано. Думаємо, що це є найкращий шлях до будування нашої сили, коли ми не словами, але ділами і жертвами викажемо, хто ліпший і ідейніший. Ми ще молоденька орґанізація, але робимо, що можемо. Тепер висилаємо $10 на дальшу боротьбу з наїзниками, а згодом зможемо більше дати.

Подам, що між актами давав дуже гарні пояснення наш парох, о. І. Забава. Він теж вказував на те, як треба працювати, щоби було ліпше. А орґанізатор Січи, гром. І. Павловський, підкреслював, що ніхто нам не збудує України, а тільки збудуємо її власними силами і жертвами. Предс. М. Савчак говорив ще по англійськи до молоді й взивав її ставати в націоналістичні ряди і служити вірно українській ідеї. При кінці о. Забава зложив іще подяку аматорам з Клівленду, а зокрема режисерови І. Сподарсеви й І. Поповичеви за їх труди. На закінчення відспівано „Ми Гайдамаки".

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Писанка на Рідний Край.

Гром. Стефан Шевців жертвував $5 з нагоди Великодня та переслав ту жертву через Обєднання, признаючи по $2 на Рідну Школу й визвольну боротьбу, а $1 на політичних вязнів.

Карузеля.

На ярмарку в малому містечку пустили в рух карузелю на превелику втіху дітвори. Нараз одного дня карузелю зупинили. Діти були в розпуці. Від батьків довідалися, що карузелю спинено, бо помер бурмістр!

— А то раз! — каже один хлопчик. — Абож то в усьому місті нема нікого, що потрафив би крутити карузелею?!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НЕ ОСЛАБЛЮЙМО ТОГО, ЩО ВЖЕ ЗБУДОВАНЕ.

Увага кожного свідомого члена У. Н. Союза є звернена тепер на те, щоб ми скріпили нашу орґанізацію, вдержали те, що маємо, та придбали нове. З того боку хочу звернути увагу на колоди, які ми самі кладемо собі під ноги.

В багатьох місцевостях є по два і більше відділів У. Н. Союза. Річ ясна, що добре буде якщо ті відділи злучаться в один великий Союзовий відділ. Але коли це неможливе, то нема розумної потреби розбивати один відділ чи його ослаблювати в такий спосіб, що намовляється його членів брати переступні листи і переходити до другого відділу У. Н. Союза. В кождій орґанізації, чи там у кождім відділі трапляються між членами непорозуміння. Через ті непорозуміння ми вже натворили досить відділів, яких не треба було творити. Колиж вони вже є, то не треба їх розбивати. Бо далеко розумніше й чесніше скріпляти відділи новими членами, які ще не є в У. Н. Союзі. На такій праці зискає наша орґанізація і народня справа. За таку працю буде належатися похвала і подяка.

Іван Кульматицький,
Толідо, О.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

І. В., Вилиємстави, Н. Дж. — Подайте, коли був видрукований звіт про Союзовий Ювилей.

Г. П., Портленд, Ореґон. — Подайте коротенький опис Ювилейного Свята.

О. К., Десслодж, Мо. — Опишіть коротко Ювилейне Свято.

Молодий Протасюк є загорілий колекціонер палиць. Каже до товариша:

— Ця палиця має галку із слонової кости.

— Видно той слон мав штучні зуби! — запримічує приятель.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Пошукується МАРІЇ ДРОЗД з родини Бойціх, яка має тепер около 45 літ. Вона виїхала з Карнеґі, Па., в 1915 році з малим сином Іваном. Муж Николай Дрозд, або Друс, Михайло або Николай, помер 14 січня 1933 р. Другий син Николай Дрозд тепер перебуває в Карнеґі. Хто би про неї знав, або вона сама, нехай зголоситься, в справі полагодження маєтности по помершім Николаю Дрозд до: POTTER TITLE and TRUST COMPANY, Fourth Ave. and Grant St., Pittsburgh, Pa. 92-

ТАРЗАН І ПРОЛЕВ. (11)

Від граду стріл Басутів упали два чорні. Потім майор Ґвайт схопив за опірений прут стріли, що сторчала з його грудей, і впав під ноги Ормена чекавий! Аскарі й Араби стріляли наосліп у ліс, але не мали ніякого доказу, щоб їх кулі зробили якунебудь шкоду невидним ворогам.

Стрілянина зробила на чорних носіїв таке враження, яке робить на здорову людину удар електричного току. Їх ряди завагались. Наомі Медисон скрикнула і впала на підлогу автомобіля. Але Ронда відчинила двері і вибігла відважно, щоби побачити, чи Бил Вест був безпечний. Тепер узброєні люди кинулися на всі боки та стали обшукувати темний ліс.

На другім кінці довгого ряду возів один чоловік схилився під вантажний віз. „Що ти там робиш, Обровський?" — спитався Кларенс Нойс, звуковий директор. „Я... мені горячо. Я хотів положитися в холодку, заки рушимо в дальшу дорогу", сказав Пролев. Нойс відвернувся від нього з відразою.

Тіла майора Ґвайта й двох чорних зложено на вантажний автомобіль, щоб їм справити пристойний похорон у дальшому таборі. Смерть майора дала членам каравани зрозуміти, що затроєні стріли вбивали не тільки чорних людей. Тепер кождий член каравани питав себе: „А хто згине тепер?"